

ahven.net

RANNIKON KAKSIKIELISET
KALATALOUSALUEPÄIVÄT

28.-29.9.2022

Nyttjande och vårdplanernas smärtpunkter

Åbo 28.9.2022

Risto Vesa

Centralförbundet för Fiskerihushållning

I den här presentationen

- Webropolenkät angående uppgörandet av nyttjande- och vårdplanerna
- Tillstånd för kommersiellt fiske i olika skeden av lag om fiske
- Lite om konflikthantering

Webropolenkät 2022 till de som gjort upp nyttjande- och vårdplanerna

- Centralförbundet lät göra en webropolenkät i april 2022; ”Konflikter kring uppgörandet av nyttjande- och vårdplaner”.
- Enkäten skickades till de som deltagit i NVP-arbetet. En öppen nätlänk som kunde vidarebefordras.
- Skickades till fiskeriområdenas verksamhetsledare, FYFF:en, SVK, SSAK, Centralförbundets medlemmar, samarbetsgruppernas medlemmar och med en uppmaning att länken får delas.

Fiskerihushållningns triangelndrama kunde ses i enkäten

- vattenägarna, beslutsfattande, förvaltning
- olika fiskargrupper, fiskerättigheter, pris, näringen
- offentlig makt och myndighet, hur väl fungerar NVP:erna och verkställandet av lag om fiske

Vilka frågor har skapat konflikter då NVP beretts

59 respondenter, öppet svarsfält.

Saker som lyftes fram oftast:

- Definition av områden som lämpar sig väl för kommersiellt fiske, 25 %
- Inga konflikter, 25%
- Olika fiskebegränsningar, 22 %
- Den ”påstådda” konflikten mellan lag om fiske och grundlagen, 10%

I genomsnitt gick det bra skala 1-5 n 67

Asia	Keskiarvo
Perustiedot vesialueiden ja kalankantojen tilasta	3,7
Suunnitelma kalastuksen kehittämis- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetila sekä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi	3,6
Suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi	3,6
Ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä	3,7
Ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi	3,4
Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi	3,9
Kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailuun hyvin soveltuvien alueiden määrittäminen	3,6
Kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määrittäminen	3,4
Suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi	3,3
Alueen käyvät hinnat Kall 13 § mukaiseen kaupallisen kalastuksen lupaan	3,3

13 § Regionalt tillstånd för kommersiellt fiske (RP)

- Kommersiella fiskare har reserverats tillgång till vatten i fall där man inte kan nå avtal med fiskerättsinnehavarna.
- Exempelvis fiskerättsinnehavarnas ovilja att göra upp avtal eller passivitet eller fall där ägaren inte kan nås.
- Speciellt problematiskt i områden där fiskbeståndens skulle klara av ett större nyttjande, men avtalsrättsliga problem hindrar utövandet av kommersiellt fiske.

Förhandling i delägarlaget

- Parterna ska vara insatta i vilka grundprinciper det finns kring tillståndsansökning
- Isskrivelser i NVP
- Marschordningen: delägarlag-> fiskeriområde> NTM
- Gångse pris från NVP som en del av utvärderingen, även om det är fråga om en förhandling med NTM-centralen kommer man antagligen att hålla sig kring detta så långt som möjligt.
- Efterfrågan/konkurrens, hur många kommersiella fiskare står det i kö?
- Fiskeriområdena kommer säkerligen att efterfrågas råd

13 §. Regionalt tillstånd för kommersiellt fiske (Lagen och RP)

- Lagen: 3) tillståndssökanden inte själv eller **med bistånd av fiskeriområdet** har nått en överenskommelse med innehavarna av fiskerätt om nyttjande av vattenområdet för kommersiellt fiske, och
- RP: En kommersiell fiskare ska dessutom innan tillstånd enligt 13 § söks försöka få till stånd en frivillig överenskommelse om nyttjande av fiskerätten **med innehavaren av fiskerätten**.
- Om detta misslyckas t.ex. för att det är
- svårt att få reda på kontaktuppgifter för vattenområdets ägare, ska den kommersiella fiskaren **begära hjälp av fiskeriområdet med att ta reda på kontaktuppgifter** och få tag på ägaren för att kunna erbjuda denna en överenskommelse.

Fiskeriområdets uppgift att bistå så att avtal för kommersiellt fiske kan uppnås 1/2

- Biståendet är en lagstadgad uppgift, en del av den administrativa bördan för vilken man får verksamhetsanlag av NTM-centralen
- Kan fiskeriområdets verksamhetsledare vara jävig i att bistå?
- Fiskeriområdet är inte en part i förhandlingarna, att bistå är inte ett förvaltningsbeslut
- Hur mycket ska man bistå - i praktiken helt gratis?
- Är vi som riksförlikningsmannen som hör de olika parterna och ger ett medlingsbud? Enligt RP räcker det med mindre.
- *De som bistår* kan berätta vilka villkor som kommer från NTM, vad som finns inskrivet i NVP och pris och hur situationen ser ut

Fiskeriområdets uppgift att bistå så att avtal för kommersiellt fiske kan uppnås 2/2

- Hur läge kan/bör biståendet pågå?
- Kan det skötas med ett telefonsamtal/e-postmeddelande eller
- Ska parterna sammankallas till träff, till och med flera gånger?
- Kan man göra sig skyldig till att processen drar ut på tiden?

Att skriva in i lagen om bistående är vettigt

- Den som bistår kan hjälpa parterna att hålla sig till sak
- Så att konflikten inte eskalerar.
- Om konflikten fördjupas leder det bara till brända broar och kostnader.
- Det viktigaste kan bli att skada den andra parten.
- Långvarig konflikt bör undvikas - att bistå är således en viktig uppgift!

Känslor står alltid i centrum i en konflikt

- Utan känslor - ingen konflikt
- Man reagerar med känslor på sådana faktorer som hotar ens egna värderingar
- Att ta till naturvetenskapliga argument i naturkonflikter är lönlöst.
- För att kunna kontrollera en konflikt måste man klara av att bygga upp ett förtroende

Källa: Mari Pohja-Mykrä, Ruralia-institutet, Helsingfors universitet

Hållbar konflikthantering

- FÖRSTÅ skillnaderna i människors naturvärden och förhållande till naturen och därmed i deras attityder
- De olika instansernas intressen är parter i en konflikt
- Strukturella hinder i hanteringen av konflikter
- JÄMLIKT RESPEKTERA olika förhållningssätt
- UPPSKATTA kulturell och erfarenhetsmässig information
- GARANTERA människor rätt att vara delaktig i sin levnadsmiljö
- UTVECKLA involverande förvaltning/skydd som baserar sig på forskning

Källa: Mari Pohja-Mykrä, Ruralia-institutet, Helsingfors universitet

Avtal uppnått, happy end!

- Avtal har uppnåtts, fint...
- Om avtal inte uppnåtts, dags att ta det till följande instans, det vill säga...

13 §. Regionalt tillstånd att bedriva kommersiellt fiske från NTM-centralen RP

- NTM-tillståndet kan beviljas endast om samtliga fyra villkor för beviljande av tillstånd är uppfyllda.
- Tillstånd för högst fem år i taget.
- Beviljandet av tillstånd är bundet till att hållbar avkastning av fiskresurserna säkerställs och till att målen för planen för nyttjande och vård uppnås.
- Tillstånd kan således beviljas endast för områden där fiskbestånden tål ekonomiskt nyttjande och som i
- planen för nyttjande och vård har fastställts lämpa sig väl för detta syfte.

ahven.net

KIITOS!